

Posudek bakalářské práce

Jméno autora práce: Barbora Nádvorníková

Název bakalářské práce: Druhý život vězňů – sociálně patologické fenomény v průběhu výkonu trestu odnětí svobody

Oponent:

(u každé položky vyjádřete odpovídající možnost písmenem x)

Obsahová hlediska práce

	1	2	3	4
Cíle práce: uvedeny jasně – nejasné, neuvedeny	x			
Soulad obsahu s názvem: ano – částečně		x		
Členění kapitol: logické členění – nevhodné strukturování	x			
Postiženy relevantní aspekty problému: jednoznačně – spíše ne		x		
Stanovené cíle: splněny – nesplněny	x			

Úroveň návrhu projektu

	1	2	3	4
Problém: jasně vymezen – nejasné vymezení		x		
Projekt: analyzován ve vztahu ke klíčovým pojmům – zabývá se jinou problematikou	x			
Metodologie práce: Vhodně zvolená – zcela nevhodně zvolená			x	
Propojení literárně přehledové části s návrhem projektu: organické, projekt logicky navazuje na 1. část – obě části jsou nesourodé	x			

Formální hlediska práce

	1	2	3	4
Jazyková a stylistická úroveň: práce je čtivá, použití jazyka přiměřené – nevyhovuje		x		
Formální úprava práce: odpovídá požadavkům – zahrnuje množství formálních chyb		x		
Grafická úprava: vyhovuje – nevyhovuje	x			
Množství využitých literárních zdrojů: dostatečné – nedostatečné			x	
Aktuálnost literárních zdrojů: vesměs z posledních let – zdroje značně zastaralé		x		
Využití cizojazyčných zdrojů: dostačující – minimální				x
Odkazy v textu: vcelku odpovídají standardům – chybně uváděné odkazy		x		
Seznam literatury: kompletní, bez větších chyb – nekompletní, s množstvím chyb	x			

Otázky, podněty k obhajobě:

- V práci (str. 22) představuje autorka typologii vězeňských subkultur, přičemž vychází ze studie od severoamerických autorů, která vyšla v roce 1962. Zajímalo by mě, jaká je ve vězeňských subkulturách variabilita napříč populacemi a zda se tyto subkultury mění v čase (např. srovnání výsledků této studie s výsledky recentních studií).
- V celé kapitole o prizonizaci jsou bohužel představeny výsledky pouze jedné empirické studie, což čtenáři neumožňuje příliš hluboký vhled do tématu. Zajímalo by mě např., jaké individuální charakteristiky jsou s prizonizací asociovány nejsilněji.

- Na str. 28 autorka uvádí, že „Ačkoliv jsou tyto jevy (pozn. druhý život vězňů) specifické pro prostředí věznice na celém světě, v České republice je tento jev posílen organizací ubytovacích jednotek do velkých skupin (Drahoňovský, 2015).“ Myšlenku ovšem už dále nerozvádí. Mohla by u obhajoby prosím vysvětlit, v čem přesně je české prostředí specifické a jaké konkrétní dopady mají tato specifika na uvěznění?
- Existuje nějaký efekt pohlaví u fenoménu prizonizace? Pokud ano, jaký?
- V části o etice výzkumu autorka uvádí, že: „Na základě tohoto problému by bylo jednáno i s vedením věznice, aby odsouzení nebyli trestáni za své výpovědi.“ Jak by autorka toto zajistila? Nemohla by tato skutečnost ovlivnit motivaci respondentů zúčastnit se výzkumu, případně jejich ochotu odpovídat upřímně?
- Na základě čeho byla stanovena velikost souboru kvalitativní a kvantitativní studie?
- Byla by účastníkům nabídnuta nějaká odměna za participaci?
- Na str. 57 autorka uvádí, že: „Objasnění vlivů, které působí na odsouzeného v průběhu výkonu trestu, je klíčové pro vytváření a realizaci nových podmínek zacházení s vězni, a to s cílem, aby docházelo k snížení recidivy, zlepšení procesu resocializace odsouzených po propuštění na svobodu, a tím i zajištění větší bezpečnosti v našem státě.“ Domnívá se autorka, že by závěry vzešlé z navržené studie byly aplikovatelné pouze na českou populaci? Pokud ano, proč?

Specifické připomínky (vše podstatné, co se nevešlo do výše uvedených bodů):

Cílem předložené bakalářské práce bylo představit přehled vlivů a faktorů, které ovlivňují odsouzené v průběhu uvěznění. Současně byla práce zaměřena na fenomén druhého života ve vězení. Ačkoli je téma velice zajímavé, kvalita literární rešerše byla bohužel nízká. Práce je postavena především na česky psané literatuře, nezřídka sekundárního charakteru, což bohužel neumožňuje poskytnout přehled o současném stavu poznání. Zcela jistě nerozporuji skutečnost, že český vězeňský systém může mít svá specifika, nicméně u dopadu uvěznění na psychiku člověka a jeho následnou resocializaci bych očekávala významně slabší kulturní vlivy. Autorka tak mohla vycházet z celé řady recentních studií, které jsou na toto téma publikovány. Např. v loňském roce vyšlo systematické review, které představuje celou řadu nesmírně zajímavých studií (Brown, E. (2020). A systematic review of the effects of prison segregation. *Aggression and violent behavior*, 52, 101389). Práce na mnoha místech otevírá zajímavá témata, nicméně autorka daná témata často již dále nerozvíjí. Vyznění je tak nezřídka vágní. Např. na str. 22 definuje ruskojazyčné subkultury následujícím způsobem: „Toto společenství má svou kulturu, hierarchii a vlastní pravidla, potřeby a hodnoty, které vyjadřují vlastními prostředky, tetováními a specifickou formou jazyka.“ Dalo by se říct, že tato definice je obecnou definicí libovolné subkultury. Práce je zpracována velice zešíroka, do hloubky však jen vzácně. Výběr kapitol považuji za zajímavý, ocenila bych ovšem, kdyby byly vzájemně provázány. Např. klíčové téma prizonizace by autorka mohla dát do souvislosti s typy trestu či systémy věznic. Provázání jednotlivých částí a kritická reflexe bohužel chyběly i v diskusi.

Co se týká návrhu projektu, ten je sice velice ambiciózní, ale obávám se, že nereálný. Autorka totiž staví na předpokladu, že by k jeho realizaci získala podporu od Grantové agentury České republiky, s čímž se věru počítat nedá. Bohužel ve svém návrhu nenastíhuje záložní plán, který by projekt činil uskutečnitelným. Výzkumné otázky považuji za velice široce definované, přičemž jejich zodpovězení je jistě nad rámec bakalářské práce. Pro obě studie by bylo vhodnější zvolit téma užší. Tato námitka je platná zejména pro kvalitativní část projektu, v němž by autorka v rozhovorech získala mnoho různorodých informací a dat.

- V obsahu nejsou čísla stran řazena chronologicky. Překlepy, pravopisné a stylistické chyby jsou na akceptovatelné úrovni.
- V první kapitole Účel trestu nejsou představeny žádné empirické studie, autorka vychází de facto výhradně z materiálů Ministerstva spravedlnosti České republiky a Vězeňské služby ČR.
- V kapitole o subkulturách není jasně vymezeno, zda autorka referuje k vězeňské populaci jako subkultuře v rámci celé společnosti, nebo k subkulturám v rámci vězeňské populace. Tyto perspektivy v textu zaměňuje, což je matoucí.
- V případě vězeňských subkultur autorka citovala i zahraniční práce. Neuvádí však, jaké populace byly v pracích zkoumány. Jelikož se ve své práci nezabývá mezikulturními rozdíly, je pro čtenáře takřka nemožné rozlišit, nakolik jsou citované studie platné obecněji a nakolik jsou specifické pro dané místo a čas.
- Kapitola o tetování byla velmi zajímavá, nicméně opět poněkud skoupá na informace. Při rychlém screeningu publikací jsem zjistila, že na dané téma existuje mnoho článků. Namísto nich ovšem autorka vychází především z textu Národního monitorovacího střediska pro drogy a drogové závislosti & Světové zdravotnická organizace.
- U některých pasáží chybí reference (např. str. 36: „Potrestání není jednoduché, neboť problematika násilí ve vězení je těžko přístupná...“).
- Návrh projektu byl prezentován zmatečně a nepřehledně (např. popis výzkumného vzorku je až na samém konci návrhu projektu). Pro příště bych autorce doporučila přestavit nejdříve jednu studii a následně druhou. V současné formě není např. jasné, jaké otázky se vztahují k jaké studii.
- U kvalitativní části studie nebyly přesně definovány výzkumné otázky (v kontrastu s tematicky širokými otázkami rozhovoru).
- V diskusi by bylo vhodné shrnout hlavní závěry plynoucí z teoretické části.

Celkové hodnocení práce (slovně, s jasným /ne/doporučením k obhajobě):

Navzdory výše uvedeným výtkám bakalářskou práci doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace: velmi dobře

V Praze dne 27. 8. 2021
Mgr. Zuzana Štěrbová, Ph.D.